



# BÉKALENCSE

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság hírlevele

2022. február

---

## HÍREK

---

### Virágzik a tavaszi tőzike és a hóvirág

Bár még mínuszokra ébredünk, a természet már érzi a tavaszt. Mi sem mutatja ezt jobban, mint hogy nyílik a hóvirág és a szártalan kankalin. A tavaszi tőzikek is szirmot bontottak a gyékényesi Lankóci-erdőben.

A tavaszi tőzike kb. 20-30 cm magas, hagymás növény; virágai nagyon hasonlóak a hóvirágéhoz, de míg a hóvirágnak a három belső lepellevele fele akkora, mint a három külső, addig a tőzike lepellevelei egyforma nagyságúak, csúcsuk sárga vagy sárgászöld. Üde talajú gyertyános-tölgyesekben, valamint tölgy-kóris-szil ligeterdőkben, ártéri réteken fordul elő; általában március-áprilisban virágzik, idén ez már februárban elkezdődött. Galantamint tartalmaz, ettől mérgező. Természetvédelmi értéke: 5.000 Ft.



Ismertebb rokona az üde lombdőkben élő kikeleti hóvirág, mely szintén lombfakadás előtt virágzik, mikor még elegendő fény jut a talajra. Májusban érő termései



hangyacsemegék: magvai olajos függelékét a hangyák előszeretettel gyűjtik, így segítve a hóvirág terjedését. A tőzikehez hasonlóan szintén mérgező; a hagymájában termelődő anyag mérgező, ám az Alzheimer-kór és a gyermekkénulás kezelése során kedvező hatásáról számolnak be. Természetvédelmi értéke 10.000 Ft.

(Szöveg: Schulcz Andrea)

Jobb felső kép: tavaszi tőzike, fotó: Mezei Ervin

Bal alsó kép: kikeleti hóvirág, fotó: Schulcz Andrea

## Az észrevétlen alpesi vendég

Mindenki számára ismert jelenség, hogy a téli időszakban számos olyan madárfaj megjelenik hazánkban, melyekkel csak ilyenkor találkozhatunk. A madáretetőkön feltűnő fenyőpintyek, a csipkebogyót, galagonyatermést fogyasztó fenyőrigók, vagy a V-alakban húzó nagy lilikek mind a téli madárvendégek közé tartoznak. Ám vannak kevésbé feltűnő fajok is, melyek szintén a hideg hónapokban érkeznek meg hozzánk.



A többek között az Alpok és Kárpátok törpefenyves, sziklafüves régióiban költő havasi pityer. Szinte észrevétlenül jelenik meg télen a Kárpát-medence alacsonyabb térségeiben. Nem jár a madáretetőre, nincs feltűnő színe, és nem is ül ki magas kilátópontokra, így szinte csak akkor vesszük észre, amikor a természetben sétálva egyszer csak felrepül a lábunk alól, hogy aztán kicsit távolabb ismét a talajon landolva tűnjön el a szemünk elől. Kedvenc helyei a folyók, tavak fővényei, a lecsapolt tömedrek, de alacsony fűvű legelőkön, vagy szántóföldi dűlőutak mentén is találkozhatunk vele.

A havasi pityer (*Anthus spinoletta*) Magyarországon védett faj, természetvédelmi értéke 25.000 Ft.

(Szöveg és kép: Völgyi Sándor)

## Új rackageneráció Drávaszentesen

Eltelt egy újabb év, megkezdődtek az ellések a drávaszentesi állattartó telepen. Közel 130 racka bárány látta meg a napvilágot az elmúlt hetekben. A racka anyák közül még néhánynál várható ellés; tavasszal várhatóan körülbelül 140 bárány – anyjukkal együtt – kerül kihajtásra a Darányi (Barcsi) Borókásba.

Az ősi tulajdonságokat őrző igénytelen racka ősei, a vadjuhok feltehetően a népvándorlás során a honfoglaló magyarokkal jutottak a Kárpát-medencébe. A racka szépen göndörödő bunda-fürtjei és a hosszú, V alakban pödrött szarva a magyar pásztorok jó ízlését és állattenyésztési tudását dicsérik. Bőréből hagyományosan tartós ruhadarabok (bekecs, suba, ködmön) készültek, melyekre ügyes kezű szűcsök gyönyörű mintákat hímeztek. Gyapját pedig szűrők és takarók készítéséhez használták. A racka félnk, bizalmatlan, ideges vérmérsékletű juhként ismert, ám vannak olyan egyedek, melyek kimondottan kezesek, ezek a nyájban vezérszerepet töltenek be.

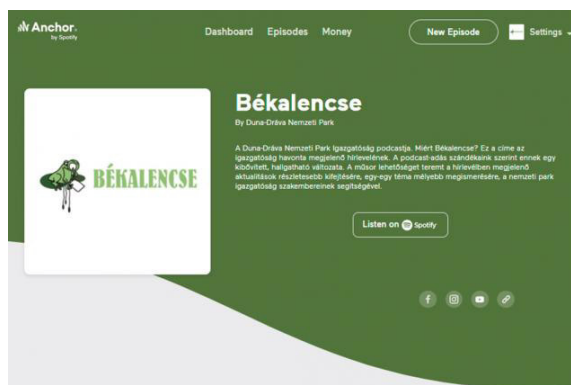


(Szöveg és fotó: Schulcz Andrea)

## Új podcast adásunk témája a rétisas

Januártól hallgatható a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság podcast csatornája, Békalencse címmel.

Miért Békalencse? Ez a címe az igazgatóság havonta megjelenő hírlevelének. A podcast-adás szándékaink szerint ennek egy kibővített, hallgatható változata. A műsor lehetőséget teremt a hírlevélben megjelenő aktualitások részletesebb kifejtésére, egy-egy téma mélyebb megismerésére, a nemzeti park igazgatóság szakembereinek segítségével.



A második adás témája: a fokozottan védett rétisas bemutatása, a faj jellemzői, élőhelye, fészeképítés, tojásrakás és fiókanevelés, a madár gyűrűzése, az idén 35 éves Rétisasvédelmi program.

A műsor vendége: Horváth Zoltán tájegységvezető.

A műsor meghallgatható:

Anchor.fm: <https://anchor.fm/ddnp>

Spotify: <https://open.spotify.com/show/5bSmSOv5SV3P2SWCs5tq1g>

---

## SZEMELVÉNYEK A TERMÉSZETVÉDELEM TÖRTÉNETÉBŐL

---

### 110 éve történt

A földművelésügyi miniszter 16.946/1912. FM sz. rendelete volt hazánkban az első védetté nyilvánítási jogszabály, ami az állatokat már nem gazdasági megfontolások szerint csoportosította, hanem már „mint pusztulófélben lévő természeti ritkaság”-ként nevesíti őket. A jogszabályban szereplő fajoknak a védetté nyilvánítása elvi fordulópontot jelentett a természetvédelemben, mivel a korábbi hasznos-káros szemlélettel szemben ezek a madarak a természeti értékük alapján kerültek oltalom alá. Ez alapján kapott védelmet a nagy kócsag, a kis kócsag, az üstökös gém, a batla, és a kanalasgém.



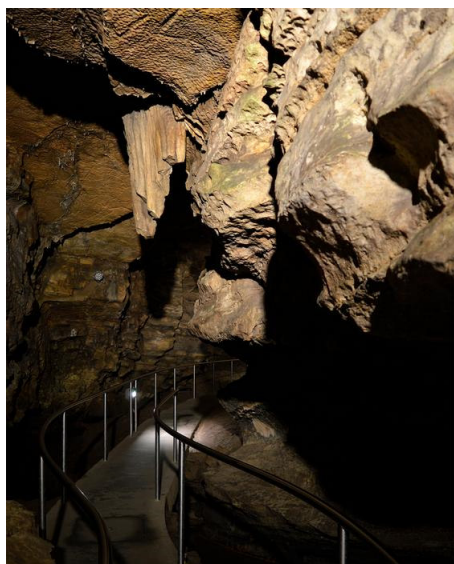
Ezzel a korábbi, 1901. és 1904. évi védetté nyilvánításokkal együtt, 143-ra emelkedett a védett madarak, és 176-ra a védett állatfajok száma.

*Forrás: Rakonczay Zoltán: A természetvédelem története Magyarországon, Mezőgazda Kiadó, Budapest, 2009.*

*Illusztráció: Az állatok védelme (szerk.: Herman Ottó), Franklin Társulat, Budapest, 1883.  
Sorozatszerkesztő: Varga Zsolt*

### Nyári nyitva tartás Abaligeten

Március 15-től nyári nyitvatartással – naponta 9.00-18.00 között – várja a közönséget a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság két rendkívül népszerű bemutatóhelye, az Abaligeti-barlang és a Denevérmúzeum. A létesítmények közelében túrázási lehetőség is várja az érdeklődőket a Denevér tanösvényen.



A Mecsek egyik legismertebb és legnépszerűbb természeti látnivalója az **Abaligeti-barlang**. A barlang az emberi szem számára láthatatlanul, ma is folyamatosan változik. Erről a járat teljes hosszában folyó patak gondoskodik. A barlang jelentős denevérpihenő, a téli időszakban a kis- és nagy patkósdenevérek százai figyelhetők meg. A barlang 466 méter hosszú, kiépített főága gyalogosan, utcai ruhában kényelmesen végigjárható. A mellékágakat a nagyközönség nem, csak kutatók látogathatják.

Különleges formájú képződményei közül több nevet is kapott, így látható itt többek között a Pisai ferdetorony, a Flórián-kút, a Kálvária, az Elefántfej, a Karthágó romjai, vagy a Niagara-vízesés. A barlang átlagosan 12 °C fokos hőmérsékletű, klímája a légúti, allergiás és asztmatikus betegségekben szenvedőknek hoz enyhülést. A barlang vezetéssel látogatható, melyek óránként indulnak. Az utolsó vezetés zárás előtt egy órával kezdődik.

A denevérek több ezer éve foglalkoztatják az emberek fantáziáját, de az eltérő kultúrák a világ különböző részein teljesen más módon viszonyulnak hozzájuk. A sarkvidékek kivételével mindenütt élnek denevérek. Mintegy 1000 fajuk ismert, ebből Európában 38 fordul elő rendszeresen. Hazánkban 28 faj él, melyek mindegyike – közöttük 8 faj fokozottan is – védett.

A **Denevérmúzeum** kiállítása informatikai alapú, interaktív eszközökkel segíti a denevérek titokzatos világának megismerését. A látogatók egy kalandos séta közben – házak felett, udvarban, műhelyben járva – gyűjthetnek sok esetben meghökkentő ismereteket e különleges szárnyas emlősökről. Látványos, minden korosztály számára élményt kínáló installációk mutatják be többek között az ember és a denevér testfelépítése közötti hasonlóságot, a repülő emlősök életmódját és élőhelyeit, a világon elforduló denevérfajok jellemzőit. Nem kevésbé titokzatos a denevérek tájékozódása és táplálékszerzése, amelyről szintén sok érdekességet árul el a kiállítás.



A fokozottan védett Abaligeti-barlang környékén kialakított **Denevér tanösvény** bejárása során a terület természeti és kultúrtörténeti értékeivel ismerkedhetnek meg az érdeklődők. A tanösvény bejárásának lehetséges változatai: Nagy kör (13 állomás), úthossz: 5 km, időtartam: 3 óra; Közepes kör (7 állomás) úthossz: 3 km, időtartam: 2 óra; Kis kör (5 állomás) úthossz: 2 km, időtartam: 1 óra. A tanösvény állomásokat fákra vagy kövekre festett denevér emblémák és számok jelzik. Az egyes állomáshelyekhez tartozó ismertetőket a túrázók az alábbi linkről letölthető vezetőfüzetből olvashatják el: [https://ddnp.hu/fileman/Uploads/tanosveny/denever\\_to.pdf](https://ddnp.hu/fileman/Uploads/tanosveny/denever_to.pdf). Előzetes egyeztetéssel a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság szakembereitől szakvezetés is igényelhető.

## Március: Barlangok Hónapja!

A 2022. márciusában megrendezésre kerülő Barlangok Hónapja kampány célja hazánk különleges barlangjainak bemutatása, népszerűsítése. A hónap során a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság különleges programokkal várja a látogatókat az Abaligeti-barlangban, a Denevérmúzeumban, valamint a Denevér tanösvényen. Március 1-13. között az abaligeti Denevérmúzeum ingyenesen látogatható, március 21-31. között minden jegy árából (Abaligeti-barlang, Denevérmúzeum, kombinált jegy) 20% kedvezmény! A Barlangok Hónapja programjairól az alábbiakban adunk tájékoztatást.

### Március 5., 14.00: Barlangi földrajzóra – Abaliget

Az izgalmas programon a gyerekek és az érdeklődő felnőttek megismerkedhetnek a barlang különleges természeti képződményeivel és a cseppkövek növekedésének folyamatával. Részvételi díj: a barlangi belépő ára. Előzetes jelentkezés szükséges: 72/498-766.

### Március 11., 15.00: Fotós túra az Abaligeti-barlangban

A program során fotós szakvezető segítségével lesz lehetőség a cseppkövekben gazdag barlang képződményeinek fényképezésére amatőr és profi fotósok részére egyaránt. Részvételi díj: a barlangi belépő ára. Előzetes jelentkezés szükséges: [attila.komlos@ddnp.hu](mailto:attila.komlos@ddnp.hu), [eva.horvath@ddnp.hu](mailto:eva.horvath@ddnp.hu).

### Március 12., 10.00: Barangolás a Denevér tanösvényen

A program során az Abaligeti-barlang felett húzódó Denevér tanösvényen teszünk egy felszíni túrát, ahol megismerkedünk a mészkőterületekre jellemző formakincssel, valamint a területen előforduló állat- és növényvilággal, természeti értékekkel. Részvételi díj: 700 Ft/fő. Előzetes jelentkezés szükséges: 70/374-0295.



### Március 20., 16.00: Barlangi földrajzóra – Abaliget

Az izgalmas programon a gyerekek és az érdeklődő felnőttek megismerkedhetnek a barlang különleges természeti képződményeivel és a cseppkövek növekedésének folyamatával. Részvételi díj: a barlangi belépő ára. Előzetes jelentkezés szükséges: 72/498-766.

### Március 26., 11.00: Barangolás a Denevér tanösvényen

A program során az Abaligeti-barlang felett húzódó Denevér tanösvényen teszünk egy felszíni túrát, ahol megismerkedünk a mészkőterületekre jellemző formakincssel, valamint a területen előforduló állat- és növényvilággal, természeti értékekkel. Részvételi díj: 700 Ft/fő. Előzetes jelentkezés szükséges: 70/374-0295.

**Információ a programokról:** [attila.komlos@ddnp.hu](mailto:attila.komlos@ddnp.hu), [eva.horvath@ddnp.hu](mailto:eva.horvath@ddnp.hu)

## Március 16-tól ismét látogatható a Tettyei Mésztufa-barlang

A téli időszakban a hivatalos rend szerint a barlang zárva tart, a „pihenőidőszak” azonban hamarosan véget ér, március közepétől ismét kinyitja kapuját a pécsi Tettyén található különleges látványosság!

A barlangban látványos installációk és animációk mutatják be a barlang természeti adottságait, a mésztufa keletkezésének folyamatát. A látogatók helytörténeti és kultúrtörténeti ismereteket szerezhetnek, megtudhatják, hogy milyen fontos szerepe volt és van a víznek, amely létrehozta a barlangot, ellátta a várost ivóvízzel, meghajtotta a Tettye-völgybe települt malmok kerekeit. Az időutazás végén levetített filmmel a közelmúltba, majd a jelenbe érünk. Felvázoljuk a lehetséges jövőt, melynek fontos eleme a környezettudatosság, illetve az épített környezetünkkel kapcsolatos felelős magatartás. A barlang minden egész órában induló, élményt adó idegenvezetés keretében tekinthető meg. Információk: <https://ddnp.hu/barlangpecs>

## Túrák, rendezvények, előadások márciusban

### **Március 10.: Beporzók napja**

A programon megismerkedhetnek az érdeklődők a rovarok által végzett beporzási munka fontosságával, a méhek szerepével és a méhek által készített termékek egészségre gyakorolt hatásaival. A programra előzetes bejelentkezés szükséges! Tel.: 70/374-0295.

Helyszín, időpont: Ős-Dráva Látogatóközpont, 10.00 óra. A program időtartama: 60 perc, a részvételi díj: 500 Ft/fő.

### **Március 12.: Madarat tojásáról?!**

A tavasz a madarak világában a költési időszak, ami a párválasztásról, a fészekialakításról, a tojásrakásról és a fiókanevelésről szól. Az előadás során ebbe nyújtunk bepillantást a résztvevők számára, a program kisebb tojásbemutatót és kézműves foglalkozást tartalmaz.

Helyszín, időpont: Kölked, Fehér Gólya Múzeum, 10.00 óra, a program időtartama: 2-3 óra, a részvételi díj: 700 Ft/fő.

### **Március 19.: „Kinn lel-e a kikelet?” túra**

A túra során megismerhetjük a tavaszi erdő első virágait és megcsodálhatjuk az Aranyos patak völgyében elterülő tavaszi tőzike mezőket. A túra végén igény esetén szalonnasütésre is lehetőség nyílik.

Helyszín, időpont: Mesztegyői kisvasút Kakusztai végállomás. A túra hossza, időtartama: 6 km, 3-4 óra, a részvételi díj: 700 Ft/fő.

### **Március 21.: Újrahasznosítás világnapja**

Az Ős-Dráva Látogatóközpont új interaktív elemeinek (Hulladékkeze, hulladékmérleg stb...) segítségével képet kaphatnak az érdeklődők a régi kor hulladékgazdálkodásának jó példáiról és a jelenünk hulladékokkal kapcsolatos problémáiról. A programra előzetes bejelentkezés szükséges! Tel.: 70/374-0295.

Helyszín, időpont: Ős-Dráva Látogatóközpont, 10.00 óra, a program időtartama: 60 perc, a részvételi díj: 500 Ft/fő.

### **Március 25.: Fény és zene a tavaszi napjegyeniőség idején**

Napjainkban óriási népszerűségnek örvend a fényfestés, különböző építmények színes fényekkel történő megvilágítása. E produkciók egyre inkább a digitális technikákra épülnek, előre beprogramozott rend szerint valósulnak meg, mintegy gombnyomásra. Rendezvényünkön visszatérünk az analóg megoldásokhoz: a Pintér-kert Arborétum szobrait, fáit, bokrait egyedi, élőben megszülető fényinstallációkkal „öltöztetjük fel”. A hangulatot elektronikus zenei produkciók fokozzák, a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karának oktatói és diákjai jóvoltából.

Helyszín, program kezdete: Pécs, Pintér-kert Arborétum, 19.00 óra. A részvételi díj: a Pintér-kerti belépő ára. Esőnap: március 26.

A programok résztvevőire a mindenkor érvényes koronavírus-veszélyhelyzettel összefüggő szabályok érvényesek.

---

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, Ökoturisztikai és Környezeti nevelési Osztály  
7625 Pécs, Tettye tér 9.

Tel.: 30/405-4571, 30/377-3388

E-mail: [szilvia.wodtke@ddnp.hu](mailto:szilvia.wodtke@ddnp.hu), [attila.komlos@ddnp.hu](mailto:attila.komlos@ddnp.hu)

[www.ddnp.hu](http://www.ddnp.hu)

Köszönjük, hogy meggondolja, kinyomtassa-e papírra ezt a levelet.

Amennyiben Ön nem kíván a továbbiakban hírlevelet kapni a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságtól, kérjük jelezze ezt számunkra „Hírlevél leiratkozás” tárgyú [e-mailben](mailto:szilvia.wodtke@ddnp.hu)! Köszönjük!